

Mötesanteckningar från Högskoleverkets Jämställdhetsråd

Tid: 18 februari 2009, kl. 10.00-15.00

Plats: Högskoleverket

Närvarande:

Från jämställdhetsrådet

Lars Jalmert (ordförande)

Dag Balkmar

Fredrik Bodin

Cecilia Chrapkowska

Mona Eliasson

Annika Lindé

Susanna Svensson

Anna Wahl

Från Högskoleverket

Carolina Johansson (sekr.)

Nils Olsson (mötespunkt 4)

Frånvarande

Claes Borgström

1. Mötet öppnas

Lars Jalmert öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

2. Dagordning

Övriga frågor anmäldes till dagordningen.

3. Föregående mötesanteckningar

Föregående mötesanteckningar granskades och lades till handlingarna.

4. Högskoleprovet

Nils Olsson, utredare på analysavdelningen, berättade om högskoleprovet. Det är ungefär 50 000 ansökningar till vårens högskoleprov. Högskoleverket ansvarar för att ta fram provet på vilket det ställs många och höga krav. Aktuellt just nu är arbetet med digitalisering av provet samt utformning av nya delprov för att öka måluppfyllelsen. Av dem som skriver provet är ca 55 procent kvinnor. Nils berättade att det för vissa delprov finns skillnader i provresultaten mellan män och kvinnor. Skillnaden kan i stor utsträckning förklaras av bakgrundsfaktorer som ålder, betygsskillnader, gymnasieprogram och utbildningsnivå. Det finns dock en oförklarad könsskillnad i resultaten i matematik och läsförståelse på engelska, till männens fördel. För skillnaden i engelsk läsförståelse (som också går igen på de nationella proven i skolan) är en förklaring att killar läser mer faktaorienterad litteratur på engelska såsom manualer, science-fiction och kringsskildringar medan tjejer läser mer skönlitteratur. Men skillnaden är liten i engelska, den är större på de uppgifter som innehåller matematik i delproven NOG och DTK (som den också är världen över, t.ex. på det amerikanska SAT). För att förstå den oförklarade resultat skillnaden mellan män och kvinnor finns det ett resonemang om att provsituationen leder till olika reaktioner av stress och tävlingsinställning hos män och kvinnor.

Jämställdhetsrådet diskuterade om de egna förväntningarna på prestationen har betydelse för resultaten. Det finns undersökningar som visar på förväntningsfaktorernas betydelse. Rådet undrade om det kunde finnas en könsskillnad i hur män och kvinnor använder provet - hur många är det till exempel som skriver provet för att använda det för ansökan till högskolan? Rådet resonerade kring att det skulle kunna vara olika urval av kvinnor respektive män som skriver högskoleprovet. Nils berättade att det är vanligare att män skriver provet flera gånger, möjligen med andra syften än att använda det för ansökan till högskolan. Kvinnor har som grupp bättre betyg än män vilket gör att de bästa kvinnor kan komma in på högskolan med sina betyg och därför inte behöver skriva provet. Det är alltså möjligt att de kvinnor som skriver provet i större utsträckning än männen behöver förlita sig på provresultatet för att komma in på högskolan. Det skulle kunna påverka kvinnornas stressnivå vid provtillfället och därmed provresultaten. Även arbetsmarknadens könsuppdelning kan göra att män och kvinnor har olika intressen av att skriva högskoleprovet i syfte att studera för att skaffa sig ett yrke. Det är exempelvis färre av de mansdominerade yrkena som kräver högskoleutbildning än av de kvinnodominerade.

Rådet diskuterade att det skulle vara intressant att studera provets prognosvärde för studieframgång/genomströmning. Rådet undrade även om könsskillnaden i resultaten finns för förstagångsskrivare. Det är tydligen fler män än kvinnor som skriver provet flera gånger, och "träningseffekten" ger ofta förbättrat provresultat.

Rådet menar att det är relevant att belysa skillnader mellan mäns och kvinnors användning av provet och vilka populationer av män och kvinnor som skriver högskoleprovet. Och att det förmedlas till allmänhet och media.

5. Arbetet med likabehandling och jämställdhet på Högskoleverket

Carolina gav rådet en uppdatering om vad som är på gång på Högskoleverket och hur arbetet med likabehandlingsfrågorna utvecklas (VP, mål- och måluppfyllelsedokument, handlingsplaner med åtgärder och ansvarsfördelning, chefsprogrammet för jämställdhet, likabehandlingsgruppen).

Jämställdhetsrådet hade olika kommentarer såsom att likabehandlingsfrågorna bör finnas redovisade per avdelning i verksamhetsplanen och inte bara som ett separat område. UKS har redan tänkt i de banorna och VP 2010 kommer att ha den strukturen. Rådet var positivt till mål- och måluppfyllelsedokumentet för likabehandlingsområdet. Om målen uppfylls har verket kommit en bra bit på vägen.

Rådet undrade över hur verket handskas med likabehandlingsfrågorna som spänner över många stora områden. Rådet talade om att fiktiva övningsuppgifter för att anlägga likabehandlingsperspektiv kan få igång kreativiteten. Rådet noterade att chefsprogrammet är tidsbegränsat och att det är viktigt att underhålla det på andra sätt framöver.

Rådet frågade om ev. visions- eller värdegrundsdokument för Högskoleverket. Ett sådant dokument kan ge motivering till likabehandlingsarbetet och göra det lättare att legitimera.

I diskussionen om verkets måndagsseminarier föreslogs att SFS skulle inbjudas att tala om hur de arbetar med jämställdhet och likabehandling.

6. Jämställdhetsrådets arbete

Sedan rådets nuvarande medlemmar tillsattes våren 2008 har rådet fört en diskussion kring rådets uppgifter och arbetsområde. I rådets arbete och diskussioner har uppgifterna vuxit fram och ringats in och kan formuleras som följer. Jämställdhetsrådet huvudsakliga uppgift är att vara ett stöd i Högskoleverkets arbete med att främja likabehandling mellan kvinnor och män inom högre utbildning.

Rådets roll är att vara:

- Idégivare och initiativtagare till projekt som ska främja och belysa jämställdhet inom högskolesektorn.
- Rådgivande och konsulterande genom att anlägga ett jämställdhetsperspektiv på Högskoleverkets verksamhet och projekt som diskuteras inom rådet. Både

likabehandlingssamordnaren/Högskoleverket och rådet kan föreslå vilka verksamheter och projekt som är intressanta för rådet att diskutera.

- Stöd för utvecklingen av det interna arbetet med jämställdhet på Högskoleverket.
- Bidragande till Högskoleverkets verksamhetsplanering genom underlag till likabehandlingsgruppens omvärldsanalys, projektidéer och andra förslag av värde för Högskoleverkets arbete med jämställdhet och likabehandling.

Därtill vill jämställdhetsrådet bistå universitetskanslern när det efterfrågas. Rådet vill ha en förtroendefull relation med Högskoleverket som bygger på dialog. Rådet känner i nuläget inget behov av en mer formaliserad text kring sina uppgifter eller mandat.

Det är värdefullt för Högskoleverket att få jämställdhetsrådets perspektiv på verkets arbeten och att det behövs en fungerande rutin för att få det att fungera. Rutinen kan bygga på tre moment. Dels att UKS och likabehandlingssamordnaren har som rutin att fånga upp arbeten som de anser bör diskuteras med rådet. Dels att likabehandlingssamordnaren och ordförande samråder inför möten om vilka arbeten som är intressanta för rådet. Dels att rådet tillhandahåller en lista över pågående uppdrag och remisser så att de kan överblicka vad som är på gång och om det är något som de vill höra mer om.

7. Kontakt med nya diskrimineringsombudsmannen?

Jämställdhetsrådet önskar bjuda in generaldirektören för DO till ett av rådets höstmöten.

8. Övriga frågor

Carolina informerade om att chefen på utvärderingsavdelningen har slutat på Högskoleverket och att det börjat en ny chef för administrativa avdelningen.

Lars och Carolina informerade om arbetet med rådets reflektioner på rapporten *Kvinnor och män i högskolan*. Analysavdelningen som gjort rapporten har lämnat synpunkter på reflektionerna som ska arbetas in i texten av Carolina, en person från analysavdelningen och Lars. Därefter tas reflektionerna upp i rådet igen.

Rådet diskuterade uppdraget till delegationen för jämställdhet i högskolan. Rådet menade att rådets reflektioner över rapporten *Kvinnor och män i Högskolan* kan vara användbart för delegationen.

Högskoleverket vill gärna ha jämställdhetsrådets synpunkter på betänkandet *En hållbar lärarutbildning* (SOU 2008:109) som nu är på remiss på verket. Carolina kommer att skicka ut ett utkast på remissvaret. Medlemmarna i rådet får kommunicera med Carolina

om och hur de vill arbeta med remissen samt göra en bedömning av tidsåtgång för arbetet.

Rådet ombeds att lämna bidrag till den omvärldsanalys som Högskoleverkets likabehandlingsgrupp ska göra inför VP 2010. Analysen ska vara klar 27 april och likabehandlingsgruppen behöver rådets bidrag senast kl. 12 den 20 april.

Omvärldsanalysen för hela likabehandlingsområdet ska inte omfatta mer än en A4-sida, så det är endast de mest centrala punkterna ur ett jämställdhetsperspektiv som kan inkluderas i omvärldsanalysen. Om rådet har konkreta förslag på projekt för Högskoleverket att arbeta med under 2010 så tas det tacksamt emot vid samma tillfälle.

Rådet diskuterade positiv särbehandling, dels en formulering i Högskoleverkets jämställdhetsplan och dels problematiken kring antagningarna till veterinärutbildningen på SLU.

Annika informerade om en kommande konferens som anordnas av hennes enhet på Uppsala universitet.

Rådet tog fram förslag på datum för höstens möten, 4 september och 20 november (alternativt 19 november).